Beszámoló
az Önkormányzati Minisztérium elmúlt egy éves szakmai tevékenységéről

Önkormányzati szakterület

- A kényszerű válságkezelési intézkedések az államháztartás minden alrendszerét érintették, ez alól nem lehetett kivétel az önkormányzati szféra sem. Mégis a már 2009-ben is csökkenő GDP közepette a Kormány nem csökkentette, nem zárolta év közben az önkormányzatok támogatását.

- A 2010-es költségvetésben a 7,5 %-os GDP csökkenésnél kedvezőbb, alig 3%-os csökkenés jelent meg az önkormányzatok támogatásában. Ez továbbra is biztosítja, hogy a helyi önkormányzatok GDP-hez viszonyított hitel nélküli kiadásai tartják a 2002 óta 12-13 % körül állandósult szintet. A kényszerű támogatás-csökkentést igyekeztünk úgy megoldani, hogy az a legkevésbé fájjon. A legnagyobb tételt a járulékcsökkenésből adódó megtakarítás jelenti. A „fűnyíróelv" helyett a feladatok átvizsgálása, a normatívák csoportosítása, szűkítése, a már korábban kötelezettségvállalással terhelt fejlesztések prioritása, a rászorultsági elv fokozott érvényesítése volt jellemző. A helyi önkormányzatok támogatásának 2010. évi előirányzata a korrigált bázishoz képest mindössze 36 milliárd forinttal lett kevesebb.

- 2009-ben és 2010-ben is biztosítottunk hazai forrást azon kistelepülések infrastrukturális fejlesztésére, amelyek nagyságuknál, a fejlesztés volumenénél fogva nem tudnának nyerni uniós pályázaton (oktatási intézmények, bölcsőde, közösségi busz). A 2009-es 4,1 milliárd forintos előirányzat 2010. évben 250 millió forinttal nőtt. 2010-ben nem változtattunk a 2009. évi szabályozáson, célokon.

- 2009-ben az EU Önerő alap pályázatok alapján a 2009-2011-es évekre 4 milliárd forint támogatást nyert el 347 pályázó. A miniszteri rendelet értelmében - a korábbi kötelezettségvállalások mellett - a legalább első körös európai uniós döntéssel rendelkező, de uniós támogatási szerződést csak 2010-ben kötő helyi önkormányzatok támogatása is biztosított.

- 2010-ben az önkormányzatokat továbbra is jelentős központi támogatási lehetőségekkel élhetnek:
  - a vis maior tartalék 1100 mFt
  - a helyi önkormányzatok és a többcélú kistérségi társulások létszámcsökkentési döntéseivel kapcsolatos egyszeri költségvetési támogatás 1900 mFt
  - önkormányzatok és jogi személyiségű társulásaik európai uniós fejlesztési pályázatai saját forrás kiegészítésének támogatása 10 600 mFt
  - belterületi belvízrendezési célok támogatása 50m Ft
  - működésképtelen helyi önkormányzatok egyéb támogatása 1400 mFt

- Az elmúlt években széleskörű előkészítő munkát folytattunk az önkormányzati rendszer megújítása érdekében. 2007-től a munka fő színtere a Kormány - Önkormányzatok Egyeztető Fóruma (KÖEF) volt, melynek munkacsoportjaiban több alternatívát is előkészítettünk. A megfogalmazott javaslatok strukturális, jelentős mértékű átalakítást, és a működést segítő változtatásokat is tartalmaztak. Az érdekszövetségekkel történő egyeztetések alapján egyértelművé vált, hogy konszenzus csak ez utóbbi témakörökben alakítható ki. Ennek megfelelően önkormányzati törvénycsomagot állítottunk össze, melyet a Kormány megtárgyalt, de a válságkezelés sürgető feladataira tekintettel – az önkormányzati képviselők létszámának csökkentésére vonatkozó javaslat kivételével – már nem nyújtott be az Országgyűlésnek.

- Áttekintettük az önkormányzati és a jegyzői államigazgatási feladatokat annak érdekében, hogy a szabályok egyszerűsítésével, a szakmai feltételek enyhítésével, egyes hatáskörök elhagyásával bővítsük a helyi önkormányzatok mozgásterét. A megfogalmazott javaslatok jó része beépült a 2010. évi költségvetést megalapozó törvények módosításába, illetve egyéb ágazati jogszabályokba.

- A KÖEF volt a Kormány és az önkormányzatok közötti párbeszéd legfontosabb színtere. Sajnálatosnak tartjuk, hogy a 2010. évi költségvetés vitájában az önkormányzati érdekszövetségek KÖEF-beli részvételüket ideiglenesen felfüggesztették.

- Az Országgyűlésben nem kapta meg a szükséges 2/3-os támogatást a közigazgatási hivatalok jogállását rendező törvénymódosítás, így nem tudtuk helyreállítani az önkormányzatok törvényességi ellenőrzését. A törvényességi ellenőrzés szünetelése mellett sem hagytuk magukra az önkormányzatokat. A regionális államigazgatási hivatalok az önkormányzatok kérésére folyamatos szakmai segítséget nyújtanak feladataik jogszerű ellátásához.

Lakáspolitika

- A gazdasági válságban lecsökkent források takarékosabb felhasználása érdekében a korábbi finanszírozhatatlan, visszaélésekre is lehetőséget adó lakástámogatási rendszert felfüggesztettük, és a célzottabb szociális rendszer kialakítása, valamint a lakossági deviza-eladósodás mérséklése érdekében új lakáshitel-kamattámogatási rendszert vezettünk be. Ez reális és kiszámítható alternatívát ad azon fiatal családok számára, akik a lakáshelyzetüket devizahitel helyett, árfolyamkockázat-mentes forinthitel felvételével kívánják megoldani. Az új rendszer célzottabb, amely a lakástulajdont önerőből szerezni nem képes családok – elsősorban a fiatalok és a nagycsaládosok – lakhatásának támogatására koncentrál. Célja, hogy valóban csak

azok kaphassanak támogatást közös adóforintjainkból, akik lakhatásukat és nem gyarapodásukat tudják biztosítani ennek segítségével.

- A Kormány segítséget kívánt nyújtani azon nehéz helyzetbe került hiteladósoknak, akik a válság következtében megnövekedett terhek miatt nem képesek kölcsöntartozásaikat törleszteni és emiatt lakhatásuk is veszélybe kerülhet. A Lakástörvény módosításával a települési önkormányzatoknak elővásárlási jogot biztosítottunk, hogy a kényszerértékesítésre kerülő ingatlant megvásárolhassák és azt az ingatlanban lakó adós részére bérbe adhassák.

- A fenti intézkedések mellett a kormány a lakás-felújítási (panel, ÖKO, kémény-felújítás) programok folytatásával kívánta a lakhatási körülményeket javítani, az építőipart megrendelésekhez juttatni.

Panelprogram

2009-ben a panelprogram finanszírozásába sikerült bevonni a Zöld Beruházási Rendszer forrásait. Így az előző évi pályázat nyerteseinek összesen 27,9 milliárd Ft állami támogatással 88 ezer panellakás felújításához nyújt segítséget a Kormány. A 2002 és 2009 közötti döntések eredményeként 270 ezer lakás, vagyis több mint a teljes panelállomány negyede újulhatott és újulhat meg a jövőben, mintegy 61 milliárd forint támogatással. A beruházások összértéke közel 190 milliárd forintra tehető. Ez ugyanekkora megrendelést is jelentett, illetve jelent a hazai építőipari cégeknek, jobbára a kis- és középvállalkozásoknak.
A legutóbbi panelpályázatokban a lakásonkénti átlagos támogatási igény 310 ezer forint volt. A program segítségével egész városrészek újulhattak, szépülhettek meg például a Fővárosban, Győrben, Pécsen, Szegeden, vagy akár Balatonfüreden és Komlón. Az eddigi tapasztalatok és a szakértői vélemények szerint a komplex felújításokkal egy-egy panelépület energia költségeinek akár 40-50 százaléka is megtakarítható. Lakásonként – a felújítások fajtájától függően – akár havi 10-15 ezer forinttal is csökkenhetnek a közüzemi számlák.

ÖKO-Program

A program fő célja a lakások egyedi fűtés-szabályozásának kialakításán keresztül az energiafelhasználás hatékonyabbá tétele, a lakások „túlfűtéséből" származó energiapazarlás megszüntetése. Szakértői becslések alapján a közel 650 ezer távfűtött lakás mintegy 80 %-a nem rendelkezik egyedi szabályozási lehetőséggel.
Az állam 5,5 milliárd Ft támogatást nyújtott több mint 93 ezer távfűtött lakás fűtésszabályozásának kialakításához. Rövid idő alatt ez egy nagyon komoly előrelépés. A 2010. évi költségvetés további 5 milliárd forintot irányoz elő az ÖKO-Program folytatásához. Az Önkormányzati Minisztérium az új ÖKO-pályázat felhívását 2009. december 1-jén tette közzé, az előző évivel azonos kondíciókkal, a beadási határidő 2010. szeptember 30.

Turizmus

A Bajnai-kormány válságkezelő programja a turizmust kiemelt, stratégiai ágazatként nevesítette, elsősorban munkaintenzitása, a munkahelyteremtésben betöltött szerepe miatt. A program négy területen határozott meg feladatokat a turizmus állami irányítása számára, ezek mindegyikében történt előrelépés az elmúlt egy évben.

- **Gyógy- és termálvízkincsünk turisztikai hasznosításához szükséges infrastruktúra fejlesztése, az egészségturizmus szolgáltatási színvonalának emelése, diverzifikálása, döntően európai uniós források bevonásával.**
  Az egészségturizmus fejlesztése az európai uniós forrásból finanszírozott turisztikai fejlesztések egyik kiemelt eleme. A 2007-2008-as időszakban közel 25 Mrd Ft került megítélésre egészségturisztikai projektekre, 2009-2010-ben pedig újabb 10 Mrd forint vált/válik elérhetővé.
  A Magyar Turizmus Zrt. és a minisztérium 2009 nyarán határozott arról, hogy a 2011. év az Egészségturizmus Éve lesz, jövőre e téma köré szervezi hazai marketing akcióit a Társaság. Az egészségturizmus munkaerő-piac helyzetéről felmérés készült 2009-ben, amelynek tanulságait a későbbi programokba beépítjük. Az egészségügyi és turisztikai szakemberek elmúlt évben elkezdett konzultációinak eredményeként a jövőben új fejlesztési irány lehet az egészségügyi turizmus, amely a gyógyturizmusnak az orvosi szolgáltatásokra (nem kizárólag a természetes gyógytényezőkön alapuló, többnyire balneológiai kezelésekre) szakosodott ága lehet.

- **A hivatásturizmust elősegítő infrastruktúra fejlesztése, a magántőke bevonásának ösztönzésével (különös tekintettel a 2011-es EU elnökségre).**
  Budapest régóta előkelő helyet foglal el a legnépszerűbb nemzetközi konferencia helyszínek listáján, azonban a meglévő jó adottságaink kihasználását hátráltatja egy nagy befogadóképességű, a legmagasabb igényeket is kiszolgálni képes konferencia helyszín hiánya. A turisztikai szakma hosszú ideje megfogalmazott célja, hogy legyen Budapesten egy 4-5000 fő befogadására képes, világszínvonalú kongresszusi központ. Ennek érdekében az MNV Zrt. és az ÖM egy pályázat keretében kísérletet tett a Tüskecsarnok és kapcsolódó létesítményeinek kongresszusi központként való hasznosítására. A kiírás – az egyetlen pályázó visszalépése miatt – eredménytelenül zárult, a létesítmény turisztikai célú hasznosításáról az ÖM lemondott.
  Ugyanakkor időközben a SYMA Csarnok üzemeltetői megkapták a jogerős építési engedélyt egy 4000 fős kongresszusi központra, amely megépülése esetén kielégíti a turisztikai szakma igényét. A projekthez uniós fejlesztési forrást is igénybe vehetnek, az erre kiírt pályázaton 950 millió Ft támogatást nyert el a beruházó.

- **Intenzív és hatékony turisztikai marketing tevékenység folytatása belföldön és külföldön, a piaci szereplők erőteljesebb bevonásával.**
  A Magyar Turizmus Zrt. felülvizsgálta a marketing tervét azzal a céllal, hogy a válság hatásaira hatékonyabban reagáljon. Nagyobb hangsúlyt kell helyezni a környező országokban folytatott marketing tevékenységre, valamint a belföldi turizmus ösztönzésére. Az intézkedés megalapozottságát alátámasztották a KSH 2009. évi szálláshely statisztikai adatai: hazánkban a szlovák vendégéjszakák száma 27,3%-kal, a cseheké 22,5%-kal, az osztrákoké pedig 4,8%-kal nőtt. Erőteljesebben célozták a

kampányok a közúton, illetve vasúton érkező közönséget, hiszen az utazók kevésbé preferálták a drágábban, légi úton megközelíthető desztinációkat. Ezzel összefüggésben létrehozták – a Légimarketing Alap mintájára – a Buszos Marketing Alapot. A cég működésében takarékossági intézkedések történtek, többek között a külképviseleti hálózat racionalizálásán keresztül. 2009-ben és 2010-ben is folytatódtak a szolgáltatókkal közösen bonyolított akciók, így pl. a hagyományos Budapest Winter Invitation, vagy újdonságként a főváros nyári forgalmát növelni hivatott Budapest Summer Adventure.

- **A turizmus intézményrendszerének a helyi együttműködés és partnerség filozófiáján alapuló korszerűsítése, európai uniós források igénybe vételével.**
  A turisztikai desztináció menedzsment rendszer kiépülése megkezdődött. Első lépésben *helyi* szervezetek alakítására lehetett uniós forrásra pályázni. A *térségi* és *regionális* szintű TDM szervezetek megalakulását támogató pályázatok előkészítése jelenleg zajlik. A Magyar Turizmus Zrt. belföldi regionális iroda hálózata regionális TDM szervezetekhez történő csatlakozásának módjára szakmai koncepció készült, amelyet már elfogadott az MT Zrt. Igazgatósága.

- **Egyéb, kiemelt feladatok**

  Új szálláshely jogszabály (A szálláshely-szolgáltatási tevékenység folytatásának részletes feltételeiről és a szálláshely-üzemeltetési engedély kiadásának rendjéről szóló 239/2009. (X. 20.) Korm. rendelet)
  Az új – EU-s jogharmonizáció miatt kialakított – szabályozás eredményeként 2009. október 25-től megszűnt a kereskedelmi- és magánszálláshely szolgáltatás közötti különbség. A korábbi, tevékenységhez kötött engedélyezés helyett létesítményhez kötött engedélyeztetési eljárás valósul meg. A szálláshelyek minősítési, osztályba sorolási rendszere alapjaiban megváltozik. Ennek lényege, hogy az eddigi kötelező önminősítés helyett tanúsító védjegy rendszer lesz kialakítva, amelyben a minősítő és ellenőrző szerepet az érintett szakmai szervezetek látják el.

  2010. évi kiemelt rendezvények NKA-val közös támogatása
  A Nemzeti Kulturális Alappal - paritásos alapon - évek óta közös pályázati rendszert működtet a tárca. A 2010. évi rendezvénypályázat lezárult, 55 rendezvény részesült 600 millió Ft támogatásban.

Sport szakterület

- 2009 az Olimpia utáni első év volt, mégis a zárolás után felhasználható költségvetési támogatás az Olimpiát nem számolva megfelelt az előző évinek. Ezt 2010-re is elértük.

- Kiemelkedő sportszakmai siker, hogy megmarad az élsportolók ösztöndíjának (Gerevich Ösztöndíj) adómentessége és a továbbiakban is biztosított a Wesselényi

Miklós sportközalapítvány és a Mező Ferenc Sportközalapítvány működésének törvényes feltételrendszere.

- Fontos eredmény, hogy sikerült megkötni a Forma 1 Magyar Nagydíj következő öt évre, 2016-ig szóló szerződését, amely így az 1985-ös első szerződéskötés óta meghaladja majd a harminc éves életkort. Ezzel a Magyar Nagydíj a harmadik legrégebben megrendezett versenyhelyszín az „elit-klubban". Mindezt úgy értük el, hogy sikerült 10%-ról 7,5%-ra csökkenteni a jogdíj növekedési ütemét is.

- Az Európai Úszó Liga megerősítette, hogy Magyarország rendezheti a 2010. évi Úszó EB-t. Ehhez a Kormány összesen 400 millió forint támogatást nyújt, a szintén hazai rendezésű Triatlon VB megrendezéséhez pedig 170 millió forintot biztosít.

- A kormány a hazai rendezésű nemzetközi sportesemények támogatására összesen 764,5 millió forintot biztosított az elmúlt bő egy évben. Ezek sorában a fentiek mellett említjük az Öttusa Európa-bajnokságot, a Gerevich-Kovács-Kárpáti Kard Világkupát, a Birkózó Junior Világbajnokságot, a Sárkányhajó Világbajnokságot, az Öttusa Junior Világbajnokságot.

- 2009-ben az utánpótlás-nevelésben az előző évhez képest több mint 300 millió Ft-tal növekedett az állami támogatás. A 2010-es költségvetésben a Magyar Gyermek Labdarúgó Szövetség 200 millió forint támogatásban részesült, a jégkorong sportág utánpótlása pedig 2009-ben 170 millió forint támogatást kapott.

- A Héraklész Bajnok és Csillag program keretében az élsport közvetlen utánpótlását tekintve mintegy 1900 fő, 14-23 éves korú tehetséges sportoló felkészülését biztosítottuk. A pekingi olimpián részt vett 171 sportolóból 61-en a Héraklész Programban kezdhették meg tehetségük kibontakoztatását. A londoni olimpián ez a szám elérheti akár a kiutazó csapat 92-95%-át is.

- A sportteljesítmények elismerése, megbecsülése érdekében a 2009. évben Európa- és világbajnokságokon I-III. helyezést elért versenyzők és a felkészítésüket végző szakemberek részére 130 M Ft eredményességi támogatás kerül idén kifizetésre. A 2010. évi költségvetésből a tavalyi AGFIS Világjátékokon I-III. helyezést elért versenyzők és a felkészítésüket végző szakemberek részére 30 M Ft eredményességi támogatást folyósítunk.

- A 2009. évi költségvetés 250 MFt-ot biztosított önkormányzati sportlétesítmények felújítására. A tárcánk által kiírt pályázaton 46 nyertes önkormányzat részesült ilyen támogatásban. Ezen felül az elmúlt egy évben 1273 M Ft állami támogatással valósultak meg egyedi sportlétesítmény-fejlesztési beruházások országszerte.

- A Nemzeti Utánpótlás-nevelési és Sportszolgáltató Intézet egyes létesítményiben is történtek lépések. 80 millió forintos Európai Uniós támogatással megkezdődött a

Balatonfüredi kikötő felújítása, fejlesztése. A jégkorong sport edzési lehetőségeinek biztosítása érdekében megépítettük a Budapesti Olimpiai Központ területén az Millenáris Jégpályát 105 M Ft támogatással. 2010-ben 600 M Ft állami támogatással megkezdtük a Császár-Komjádi Uszoda rekonstrukcióját. Ez a biztonságot veszélyeztető problémák elhárítására, mára szükségessé vált funkcionális változtatásokra és javítási munkákra elegendő. Annak érdekében, hogy a Szeged Maty-éri evezős és kajak-kenu pálya kiemelt szintű versenyek rendezésére is alkalmas legyen, 2009-ben 350 millió forintos felújítás fejeződött be.

Katasztrófavédelem

- A közszférát érintő kiadáscsökkentő intézkedések ellenére az élet- és vagyon mentését, a tűzoltást, a katasztrófahelyzetek kezelését, a mindehhez szükséges források biztosítását nem akadályozhatta a válság, a nehéz gazdasági helyzet. Fontos eredmény, hogy a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok támogatása csak a járulékcsökkenés miatt lett kisebb. A katasztrófavédelmi szervezet a bevezetett takarékossági intézkedések mellett is alkalmas és felkészült volt a különböző események kezelésére, az állampolgárok és az anyagi javak védelmére, az EU katasztrófavédelmi és a NATO integrált veszélyhelyzeti együttműködési feladatainak teljesítésére. A 2010. évi költségvetés biztosítja a tűzvédelmi, katasztrófavédelmi feladatok ellátását, az uniós elnökségi feladatokra történő felkészülést.

- A hivatásos katasztrófavédelmi szervezet eredményesen végezte 2009. júniusában a Rábán és a Dunán levonuló árhullám okozta veszélyhelyzet lakosságvédelmi feladatait. A védekezéssel egy időben intenzív záporok, zivatarok okoztak komoly elöntéseket, károkat több településen. Különösen súlyos helyzet alakult ki Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, ahol a június 7-én végigvonuló vihar 39 település 7201 épületét érintette. A keletkezett károk felszámolásában a tűzoltóságok és a polgári védelem állománya, speciális mentőcsapatok, karitatív és polgárőr szervezetek és egy 4 fős krízisintervenciós csoport vettek részt. Soron kívüli intézkedéssel kaptak anyagi segítséget a települések a lakossági és önkormányzati károk enyhítése érdekében.

- A mentő tűzvédelmi ellátottságot tovább javítja, a „fehér foltokat” csökkenti a Celldömölki és a Jászárokszállási Önkéntes Tűzoltóságok megalakítása.

- A lakosság védelme érdekében a tűzvédelmi törvényben rögzített forrásokból (biztosítók befizetései) ismét számos műszaki mentési szak- és védőfelszerelés átadására került sor a tűzoltóságok részére. 2009-ben 4,8 milliárd forint értékben adtunk át tűzoltó technikai eszközt és felszerelést, közte 43 db új járművet, 2010. év első félévében pedig további 3,0 milliárd forint értékben. Az eszközfejlesztés

folytatása mellett idén laktanya-felújításokra és laktanya beruházásokra is sor kerülhet.

- A katasztrófavédelmi szervezet folytatta kiemelt nemzetközi szerepvállalását az ENSZ, EU és NATO kötelékében (EU szintű nemzetközi gyakorlat, részvétel az Indonéziai nemzetközi segítségnyújtásban).

- A polgári védelem területén központi feladatot jelentett a súlyos ipari balesetek megelőzése, a hatósági engedélyezési és felügyeleti, valamint ellenőrzési rendszer működtetése. A veszélyes ipari üzemek környezetében folytatódott a monitoring és lakossági tájékoztatási rendszer (MoLaRi) kiépítése. A tervezett 20 üzemből 13-nál valósult meg a lakosság biztonságát növelő projekt, jelenleg 142 db riasztó végpont működik éles üzemben.

- Folytatódott a martinsalak felhasználásával – építési engedéllyel – épült lakóépületek tulajdonosainak támogatása. Egy év alatt 28 károsult kapott támogatást mintegy 300 millió Ft összegben.

Választás

- 2009. június 7-én második alkalommal került sor Magyarországon az európai parlamenti választásra. A választáson a mintegy 8 millió választópolgár 36,31 %-a szavazott. A listát állító 8 párt közül 4 jutott összesen 22 mandátumhoz az Európai Parlamentben.

- Az országgyűlési képviselők választása 2010. április 11-én én 25-én a törvényi előírásoknak megfelelően, rendben lezajlott. A választáson összesen 44 jelölő szervezet indult, 814 egyéni jelölt (9 független), 117 területi lista és 6 országos lista versengett egymással. A választás első fordulójában a mintegy 8 millió választópolgár 64,38 %-a szavazott, a második fordulóban 46,66 %-os volt a részvétel. A választás első fordulójában 119 egyéni választókerületi mandátum és 146 területi listás mandátum került kiosztásra. A fennmaradó 57 egyéni választókerületi mandátum és 64 országos listás mandátum sorsa a második fordulóban dőlt el. A választás jogerős eredménye alapján végül 4 jelölő szervezet és 1 független jelölt szerzett mandátumot. 26.000 köztisztviselő és 60.000 választási bizottsági tag fegyelmezett munkája biztosította a törvényes lebonyolítást, és jól vizsgázott a fejlett informatikai rendszer is.

- 2009. április 14-ét követően két országgyűlési választókerületben összesen három időközi választást tartottak. 69 településen összesen 84 időközi önkormányzati választás megtartására került sor. 49 esetben polgármestert, 17 esetben egyéni képviselőt, 18 alkalommal pedig képviselő-testületet választottak.